

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонто, јун 2009.

Што је у онај вакат, педесетих и шездесетих прошлога вијека, Врело Босне, Требевић или Бембаша за град Сарајево било понос и дика, и ове три кафане, Дарива, Дрина и Мошћаница бијаху “на гласу” само не као понос и дика, већ као срамота, белај и јаксуз!

Испод свога кухињског стола са једном или двије дјевојчице из комшилука играм се “мама и тата” док изнад, наши очеви “пуцају” таблица, гуши дим цигарета, смрад ракије и прегласан глас Наде Мамуле која пјева са радио! Никако да се уживим у “тату” па да “маме” престану да ме штупкају и опомињу да не прислушкујем одрасле.

“синоћ била рација у Дариви”, каже чика Вукашин.

“е што су нешто учестали, шта је, да кураве нису поскупиле, задигле цијене?” каже отац

“ма јок, потукле се Мукелефа и Милева због оног шофера, Радојка, хапсили смо га два, три пута због шверца бонова за бензин а и због неког покраденог цемента” рече чика Вукашин

“па зар због тог “елемента” да се потуку, обје су к’о “гром”, могу да бирају” чујем глас чика Назмије па све више ћулим уши.

“ма тај ти је Радојко “надарен” по оном мужјачком питању, а осим тога обер нафакли и у том се погледу сналази брже од осталих, а и не жали потрошит’ на “ону ствар” дода чика Селим

“ма у’апсит “елемента”, збајбучит га у Зеницу бар пет година, него кад га још који пут у’апсите, мени га прослиједите, наћићу ја њему већ “адуте”, неће се лако робије котарисат” каже мој рођени отац па како год баца карту на сто, тако шаком по њему удари!

“а што на робију невина човјека, па зар би ти то могао црни мужу, ма имаш ли ти душу болан не био!?” овај пут чујем мајку па кад провирим испод стољњака, видим је како зачуђена лица стоји поред шпорета, прави кафе и мезе.

“како болан невин, шверцер, лопов, курвар, ма у “бувару” с’ њим, “елемент” над “елементима”, ето шта је та шоферчина” још једанпут ће шаком о сто мој стари...

“а те “даме”, та Мукелефа и Милева, шта су оне, оперне пјевачице ил’ глумице, хаааа!?” каже моја стара а онда тишина, ћаћа, ни мукајет!

Јели, матере ти, шта значи то “курава!?” питам студента Стипу док сутрадан сједимо на стубишним степеницама и играмо пантомиме у филмове, имитирамо мајмуна Ђиту, Тарзана, Херкула, индијанца како пада с’ коња или каубоја који гине у двобоју...

Стипо ме погледа, лукаво се насмијеше, зацерека па рече. “чуууј, а откуда ти то, није то болан не био прича за ју(м)фере”

Слиједеће хефте неки мајстори дегверали око струје у хаустору, пошалу ме по пиву и цигаре, купим донесем, мало се мувам околу па питам “а чико, шта је то курава!?”

Погледају ме, па у смијех. Смијали се држећи се за трбухе па кад мало попустише, почеше да се шегаче “курава ти је

ДАРИВА, ДРИНА И МОШЋАНИЦА

ЈЕЛ’ САРАЈ’ВО ГДЈЕ ЈЕ НЕКАД БИЛО

мали мој, кад се ожениш а жена те вара са поштаром, или првим комшијом” рече један а други ће одмах, “а курава може бити и добра жена, платиш поштено, послужи те поштено и све у дуре”

“а шта платиш, поштено!?” питам наивно.

“а мали болан, није то за тебе, мани се, хајде играт’ кликера, ниси вала хаирли дијете”

Ушутим, примирим се а онда једном када сам са мамом и тета Даринком ишао на пијаци, наглас кажем да ме обје чују, “а јели курава она која превари мужа из њеифа ил’ она којој поштено плате па им она онда поштено да!”

Мати ми тада први пут у животу звекну шамарчину а видјех и њу и тета Даринку како се на сред улице прекрстише а до тада су то радиле кријући се од мог тате и чика Веселина, све се крстиле у тамним кутовима спаваћих соба испред неких упаљених кандила док су ови били на послу.

“рећу те тати да се крстиш и да у Бога вјерујеш, па’ш видит’ белаја” кажем осветнички, истргнем јој се из руку и побјегнем у уличну гужву.

Један дан, играм тапке у глумце и играче са својом рајом из Радићеве а онда ми јаран Маца каже, “што тако руком радиш, то је курвањски, тако само кураве раде, тапкај поштено”

“еки тебе и фолова, к’о да ти знаш шта је курава!” кажем лукаво

“безбели да знам, знам и гдје се скупљају!?”

“чуууј, лажеш к’о пас!” кажем под гарант

“х’ош у о’кладу?”

“у шта?”

“у Митића, Бобека и Беару, али оне гланцерице у које не играш, које испод јастука чуваш!” каже Маца, само, чудо се деси па неко други мојим гласом и из мојих уста каже, “важи” јер ја то никада неби’ могао, зар због неких курава да зијаним своје играче сликице, гланцерице!

А онда ће Маца, “слуш’о ја једном свог старог и стару, свађају се, она лупа тањире, чаше, шерпе и псује му све на гомили, каже, “ти мислиш да сам ја ћорави а саката у главу па не знам за оне кураве из Дрине и Дариве. Свака нова која у Сарај’во дође, вашу “истрагу” прође па онда настави ординират’ са трамвајџијама, шоферима, војницима и грађевинским радницима а ни сметљари им нису мрски само ако добро плате, ма развела би се ја од тебе сељачино давних дана само да ми није ово троје дјеце”

Ми избуљили очи па не вјерујемо а Маца настави “цијелу ноћ прислушкујем, стари једва смирио стару, обећ’о јој да више неће у Дрину и Дариву и још јој рек’о да ту има и “државног посла”, неке су к’о бива убачене од страних сила, врбоване од “Цие” па их УДБА мора мало преслишат”

“а што болан насамо по канцеларијама и по цијелу ноћ све до саме зоре!?” питала га моја мати. “елементи су то моја жена, елементи, стране силе их маскирају у кураве па их пошалу овамо а ми к’о бива глупи, ма детаљно их мора-

мо испитати, дуго то траје, јес’ вала, некад и по цијелу ноћ, али ако је у државном интересу и то ваља пресалдумит”

Једног прељепог мајског дана два молера крече нам стубиште, ми на степеницама, тапкамо, безбели, шта би друго. А молери направили капе од новина, натукли их на главе, пију пиве, пуше и ко бива помало мистријом стружу а прича им свјетска, и ја одма’ наћулих уши.

“хоћемо ли вечерас у Дрину, дошле нове кураве из Истре, Ријека а кажу да има и неколико “фришких” и у Мошћаници?” каже један.

“ваља, “репертоар” је тамо вада нови, која год “госпоја” у Сарај’ву за мјесец дана кад у њега уђе по с’о не нађе ил’ се не уда, у Дрини, Дариви и Мошћаници се ухљеби, тамо заврши”

Наставили молери причу али и прозентали да их прислушкујемо па се стишају, почну да шапућу. Дигнем се, приђем па кажем. “а те кураве, из Дрине и Дариве, шта оне раде!?”

“мали, хооош да те сад четком по њоњи, у гаће пишаш а незгодна питања постављаш” каже молер па накриви новинску капу.

“имам ја и незгоднијих питања, ако баш хо’ш да знаш” кажем имитирајући рођеног оца.

“мааа јелиии молииии теее, пишоњааа један, ма каква ти то питања имаш, ха, запишанко?”

“та капа што ти је на глави, направио си је од “комуниста” а то су новине “абу зензе” е видиш ако те пријавим свом старом а види колк’о свједока имам, сјаргаће те у мурију па’ш тамо затворске зидове кречит’, јели тако раја?” окренем се хаверима. “ТАКОООО ЈЕЕЕ!?” заори се.

Молер ме препадно погледа, одмах скину капу с’ главе, згужва је и заби у кошуљу. Други молер, потегну из пивске флаше, запали фришку пљугу властитим опушком па рече. “јаране мили брате, не вриједи то тако, докази се

морају уништити, пали ту капетину ил’ је поједи”

Овај га послуша извади је из кошуље па је запали фајцаком, “ахаа сада више нема доказа” рече док ова до краја догори.

“е сад имаш два дјела, уништио си доказе пред свједоцима, не само да си “комунист” користио к’о молерајски материјала него си га и запалио из непријатељских разлога, из мржње према ономе о чему он пише, ето то су два “дјела”, е неби ти вала у кожи био” кажем пријетећим гласом.

Молер се снужди, обори главу, а послере су нам осим “комплетне” и детаљне приче купили и килу шарених бонбона, све мјешано из оних нахерених тегли које су у сваком грану па вада биле начочене једна на другу.

Још исту ноћ, нас неколико одважнијих шуњали смо се Чаршијом па онда уз стрмо улицом Милоша Обилића, па више у десно па се пели на гајбе у дво-риштима Дрине, Дариве и Мошћанице

и вирили кроз прозоре, хтјели да коначно и уживо видимо праве кураве, и нагледасмо их се.

У те три кафане, када ми је тјелесном венем текло више ракије него крви ступао сам често и “кураве” упознах к’о честите и добре јаране. Фали ти за пиће, такси, цигаре, дају, позајме, можеш им се јадат’ цијелу ноћ, слушају те, и разумију!

Када се у касни сат у тим легендарним кафанама “дротови” Ристо и Хамо, наслоне на шанк прозвјерлају очима околу па кад учоче какву “нову” тек придошлу, кажипрстом зовну стару “кајлу” која сједећи уз пећ штрика себи џемпер за зиме. Па кад ова приђе, питају “а која је она мала, ок’ле је”

“ма ко зна, побјегла од мужа, али да је “добра и тазе” јес’ вала”

Дај кључ од магале и пошали је онамо, заповједно ће један од дротова конобару Шукрији “и уз њу нам пошали још коју пиву”

Једне студене зиме раних седамдесетих са хаверима, једним обер-сликарком, а онда је био “п.... дим” и са другим, данас писцем-академиком а тада мучеником-почетником сједим у ситни сат у Дариви, јер сви су бирицузи одсвирали фајронте, унутра улазе два голобрада момчића. Стидљиво погледују према “куравама”. Када су им ипак на крају храбро “зовнули” пиће па им се пришуљали столу, Зора “Троцјевка” им одмах затражи “личну” да се увјери да су пунољетни, па кад ухајеза да им је само “шеснаест”, рече” дјецо, кући пишат па спават’, а за двије године кад вам “ћуне” окрупњају дођите, биће селамета, хаај, магла!” рече и настави штрикат’ вунене чарапе а у кафану уђе неки у жељезничарској униформи и она се диже и оде с’ њим.

И од тада прође педесет година, и ја само жалим што нема више оних молера па да им кажем ко су и шта су “кураве” а оним дамама из легендарне Дрине, Дариве и Мошћанице халал вјера, имале су и части и поноса, далеко више него многе “госпоје” које се данас којекуда ухљебише за ситне ил’ крупне паре, јер низак морал и карактер добру и лошу “нафаку” не разликује.